

Wie het klimaat lief heeft, bestrijdt CO₂

Martien Visser

Energiepodium.nl, 4 februari 2016

Het Energierapport heeft al veel reacties uitgelokt. In navolging van het rapport van de Raad voor de Leefomgeving worden geen opties weggestreept, maar wordt ruimte geboden. Sommigen zien dit als een glas dat halfleeg is; anderen kiezen voor de halfvolle variant. Opmerkelijk genoeg lijken “de doeners” zich te richten op het halfvolle glas, terwijl “de denkers” veelal negatiever zijn.

De kritiek dat EZ geen keuzes maakt vind ik niet terecht. In het rapport wordt wel degelijk een aantal keuzes aangegeven. Het is voorts maar goed dat EZ de samenleving geen dictaat op legt. Te vaak hebben we gezien dat een dergelijke handelwijze vooral maatschappelijke weerstand oproept, waardoor de energietransitie een verschijnsel dreigt te worden dat vooral negatieve associaties oproept.

Een voorbeeld zijn de windturbines die “Den Haag” wil plaatsen in de Veenkoloniën in Drenthe. De plaatselijke bevolking is mordicus tegen. Politieke partijen, die dit beleid landelijk steunen, voeren lokaal oppositie. Ook andere pleitbezorgers van windenergie laten het afweten. Ik wacht althans nog steeds op de eerste demonstratie voor de plaatsing van windturbines in Drenthe. Het gevolg is dat EZ er praktisch alleen voor staat. De keuze voor een dialoog in plaats van een dictaat is daarom zo gek nog niet.

Wat mij in het bijzonder aanspreekt in het Energierapport is de heldere keuze die gemaakt wordt voor CO₂-reductie. Dat is hard nodig. We weten natuurlijk wel dat CO₂ de opwarming van de aarde veroorzaakt, maar we vergeten het net zo gemakkelijk. Het is namelijk slechts een van de energiedoelen. Het gevolg is versplinterde aandacht. En erger: terwijl steeds meer zonnepanelen en windturbines ons landschap sieren, is de Nederlandse CO₂-emissie in 2015 niet een beetje gedaald, maar met 6% gestegen¹.

De helft van de stijging is te wijten aan het feit dat onze elektriciteit in 2015 een stuk grijzer geworden is in plaats van groener. In 2015 bedroeg de gemiddelde CO₂-emissie van de in Nederland geproduceerde elektriciteit bijna 470 gram/kWh, flink meer dan in 2014. De gemiddelde Nederlander denkt ondertussen dat elektriciteit wordt geproduceerd met zonnepanelen en windturbines. De werkelijkheid is dat we recordhoeveelheden steenkolen verstoken, waardoor onze inspanningen op het gebied van wind en zon helaas teniet worden gedaan.

De rest van de stijging wordt verklaard uit het feit dat het in 2015 iets minder warm was dan in 2014, waardoor de gasvraag in de distributiesector in 2015 ongeveer 10% hoger was; en tevens heeft

¹De genoemde cijfers in deze bijdrage zijn te vinden op: <http://en-tran-ce.org/wp-content/uploads/2015/07/Renewable-Energy-in-NL-2015.pdf>

Nederland afgelopen jaar 5 TWh minder elektriciteit geïmporteerd. Weliswaar telt geïmporteerde elektriciteit niet mee voor de nationale CO₂-emissies, maar als je die import vervolgens vermindert, dan vervalt dit 'voordeeltje'. En dat doet CO₂-pijn.

Gelukkig is er in 2015 op veel terreinen energie bespaard: bouwnormen worden strenger, auto's worden zuiniger en er zijn steeds meer led-lampen. Dankzij deze besparingen zien we dat de resterende vraag naar energie, ondanks de economische groei in 2015, stabiel was.

Hoe erg vinden we CO₂-emissies eigenlijk? Op 4 januari meldde Schiphol triomfantelijk dat het aantal reizigers met 6% was gegroeid. Vlak daarna, op 15 januari, deelde de Rotterdamse haven trots mee dat hun overslag met 5% was gestegen. Geen woord van beide bedrijven over de hiermee gepaard gaande toegenomen CO₂-emissie in de lucht en op zee. Ook geen kritische vragen van journalisten, geen protesten van milieugroeperingen, en zelfs geen Kamervragen. Stilte.

De economische groei lijken we belangrijker te vinden. De daarmee gepaard gaande stijgende CO₂-emissie lijkt een typisch geval van jammer. Denk ook aan het energieverbruik van de nieuwe datacenters. We willen niet weten hoeveel elektriciteit die gebruiken. En dankzij onze zonnepanelen zijn we toch al lekker bezig?

Een forse verlaging van onze CO₂-emissie is niet eenvoudig en doet pijn. In het Energierapport zijn diverse voorbeelden te vinden. Toch moeten daarop sturen. De sluiting van kolencentrales is misschien nog wel gemakkelijk, want gascentrales vormen een alternatief. Maar wat doen we met het vliegverkeer? En de scheepvaart? Toch moeten we ook daarover nadenken, als we echt aan de gang willen met onze CO₂-emissies.

Hoe nu verder. Gaan we langs de kant staan en hard roepen dat het glas bijna leeg is; en stilletjes hopen dat het glas door een volgende regering bijgevuld wordt? Of gaan we meedoen met de dialoog en steken we ondertussen de handen uit de mouwen om concrete stappen te zetten, met als doel onze CO₂-emissies fors te gaan reduceren? Ik kies voor het laatste. Doet u mee?